

ραλλαγαῖς καὶ ἀλλαχ. Τὸ Γενάρη γένια σπέρνεις | καὶ θυ-
μόκουρα θερίζεις (θυμόκουρα=χόρτα μὲ βελονοειδῆ φύλλα,
συνών. τῷ προηγουμένῳ) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Τὸ Γενάρη
οὔτε λαγὸς νὰ μὴ γατουρήσῃ ἔς τὰ σπαρμένα (ἢ κατὰ τὸν
Ἰανουάριον βροχὴ εἶναι ἐπιβλαβὴς διὰ τὰ σιτηρά, διότι ἐπι-
γίνεται παγετὸς καὶ τὰ καταστρέφει) Πελοπν. (Ἀρεόπ.) Ὁ
Γενάξῃ ἔρι κικρέ. Μήτε ἄγὸ νὰ μὴν περάῃ τάσου (κικρέ=
πικρός, ἄγὸ=λαγός, τάσου=μέσα· κατὰ τὸν Ἰανουάριον,
ὅτε βλαστάνει ὁ σῖτος, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διέλευσις οὐδὲ λα-
γοῦ εἰς τὰ χωράφια) Πραστ. Τὸ γνωμ. ἐν παραλλαγαῖς καὶ
ἀλλαχ. Τὸ χιόνι τὸ Γενάρη εἶναι κοπρία τσαὶ τὸ Μάρτη εἶ-
ναι φωτία (ἢ πτώσις χιόνος κατὰ τὸν Ἰανουάριον εὐνοεῖ τὰ
σιτηρά, ἐνῷ κατὰ τὸν Μάρτιον καταστρέφει αὐτὰ) Πελοπν.
(Κάμπος Λακων.) Γενάρη μῆνα κλάδευε, | φεγάρι μὴ γζε-
τάξης (ὁ Ἰανουάριος θεωρεῖται ὁ καταλληλότερος μὴν διὰ
τὸ κλάδευμα) Πελοπν. (Λεῦκτρ. Πλάτ. Οἶτυλ.) Τὸ γνωμ.
ἐν παραλλαγαῖς καὶ ἀλλαχ. Γενάρη τσαὶ Φλεβάρη φύτευε κα-
ταβολάδες Πελοπν. (Σαηδόν.) Χιόνισ', ἔβρεξ' ὁ Γενάρης; |
"Ὀλ' οἱ μύλοι μας θ' ἀλέθουν (αἱ τοιαῦται καιρικαὶ συνθῆκαι
εὐνοοῦν τὰ σιτηρά) Μῆλ. Καλὴ βαδκειὰ τὸν Ἀουστον τσαὶ
γέν-να τὸν Γεν-νάρην (βαδκειὰ=βατειά, ὀχέια· ἐπὶ τοῦ
γινομένου εἰς τὸν ἀρμόζοντα χρόνον) Κύπρ. Τὸ γνωμ. ἐν πα-
ραλλαγαῖς καὶ ἀλλαχ. Τὸν Γεν-νάρη γόψε κλήμα | καὶ τὸν
Ἀουστον σταφύλ-λαῖ (κάθε ἐργασία εἰς τὸν κατάλληλον χρό-
νον) Ρόδ. Κόττα, πίττα τὸ Γενάρη | καὶ παπὶ τὸν Ἀλωνάρη
(ἢ βρώσις ἐκάστου πράγματος πρέπει νὰ γίνεται τὸν κατάλ-
ληλον χρόνον) Πελοπν. (Γέρμ.) Τὸ γνωμ. ἐν παραλλαγαῖς
καὶ ἀλλαχ. Ὁ Γεν-νάρης γεν-νᾷ τῆ' ἀπογεν-νᾷ (διὰ τὸ ἄ-
στατον τοῦ καιροῦ κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον) Κύπρ. Ὁ ἥλιος
τοῦ Γεν-νάρη τῆ' αἰ τὰ λόγια τῆς πολιτιτῆς ἐν ἔχουν πίστιν
(πολιτιτῆς=πόρνης· διὰ τὸ ἄστατον τοῦ καιροῦ κατὰ τὸν
Ἰανουάριον καὶ τὸ ἄστατον τοῦ χαρακτῆρος τῆς πόρνης) αὐ-
τόθ. Ἡ χήρα κι ὁ Γενάρης ὅ,τι θέλει κάνει (ἐπὶ τοῦ ἔχοντος
ἐλευθερίαν εἰς τὰς πράξεις του) Πελοπν. (Λακων.)

Ὁ Γενάρης γένια βγάνει | καὶ μουστάκια ξεκολώνει
τὰ μικρὰ παιδιὰ ζαρώνει, | γέρους τοὺς ἀναπαρώνει
(ἀναπαρώνει=θανατώνει· ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ ψύχους ὑφίστα-
ται βλαπτικὴν ἐπίδρασιν τὸ σῶμα καὶ ἐνίοτε ἐπέρχεται
καὶ ὁ θάνατος) Πελοπν. (Οἶτυλ.) Ὁ Γεν-νάρης κι ἂ γεν-νᾷ, |
τοῦ καλοκαιριοῦ μηνᾷ (διότι βαίνομεν πρὸς τὴν ἄνοιξιν)
Λειψ. Τὸ γνωμ. ἐν παραλλαγαῖς καὶ ἀλλαχ. Τοῦ Γεν-νάρη
τὸ φεγγάριμ | παρὰ λίον μέραιμ μονιάζ-ζει (διὰ τὴν κατὰ τὸν
μῆνα τοῦτον λαμπρότητα τῆς σελήνης) Χίος (Πισπιλ.) Τὸ
γνωμ. ἐν παραλλαγαῖς καὶ ἀλλαχ. || Ἀσμ.

Οἱ μέρες νὰ ᾖ τοῦ Μαγιοῦ κ' οἱ νύχτες τοῦ Γενάρη
νὰ σὲ χορτάσω φίλημα, νὰ σὲ χορτάσω χάδι
Πελοπν. (Ἀνώγ.)

Γεν-νάρη, γέν-να τοῦ Χριστοῦ καὶ φώτιση τοῦ κόσμου,
Φλεβάρη, βλέβες μ' ἄν-νοιξε ἔς τίς βλέβες τῷ βνάζιῳμ
Τῆλ. μου

Ἀρχιμηνιὰ κι ἀρχιχροινὰ κι ἀρχὴ τοῦ Γεναρίου,
πρῶτα γεννιέτι οὐ Χριστὸς κ' ὕστερ' ἅγιους Βασίλης
Λῆμν. (Πλάκ.)

Φεγάριμ μου τοῦ Ἐν-ναριοῦ ἀπού'σαι καλοῦ φέγου,
μῆλομ μου κατακότισνο, οἱ νέοι σὲ νδζηλεύου
Κάρπαθ. (Ἐλυμπ.) Συνών. γαττόμηνας, καλαντάρης,
μισοχείμωνος. 2) Ὁ μελαγχολικὸς καὶ δύστροπος ἄν-
θρωπος Κεφαλλ. Κύπρ.: Φρ. Εἶναι ἓνας Γενάρης (ιδιότρο-
πος ἄνθρωπος) Κεφαλλ. Ἐν' Γεν-νάρης (ἐπὶ ἀνθρώπου,
εἶναι σκυθρωπὸς) Κύπρ. 3) Ὁ βοῦς ὁ κατὰ τὸν Ἰανουάριον
μῆνα γεννηθεὶς Ἡράκλ. Ἡπ. (Κούρεντ. Πέρδικ.).

Ἡ λ. καὶ ὡς ὄν. Θῆρ. Σέριφ.

γεναρήσιος ἐπίθ. ἀμάρτ. γεναρήθος Ἡπ. (Πωγών.)
γυναρήθους Μακεδ. (Δεσκάτ.).

Ἐκ τοῦ ὄν. Γενάρης καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ήσιος.

Ὁ ἔχων σχέσιν μὲ τὸν μῆνα Ἰανουάριον: Σπέρουμε κριθάρι
γεναρήθο. Παγών. Ἐβαλα μνιὰ κλουθθαριὰ κ' ἔβγαλα γι-
ναρήθα π'λλούλια Δεσκάτ.

γεναριάτης ὁ, Κρήτ. ἔν-ναριάτης Κίμωλ.

Ἐκ τοῦ ὄν. Γενάρης καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιάτης.

Ὁ γεννηθεὶς ἢ γινόμενος κατὰ μῆνα Ἰανουάριον ἐνθ' ἄν.:
Εἶναι ἔν-ναριάτης ὁ πετεινὸς Κίμωλ.

γεναριάτικα ἐπίρρ. Κέρκ. Πελοπν. (Γαργαλ.). — Σ.
Δάφνης, Ν. Ἐστ. 25 (1939), 376 γεναργιάτικα Ἐρεικ. γε-
να'ριάτικα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) γιναριάτ'κα Στερελλ. (Αἰ-
τωλ.) ἔναριάτικα Νάξ. (Ἀπύρανθ.).

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γεναριάτικος.

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον ἐνθ' ἄν.: Ἀνθίσανε οὐλές οἱ
μυγδαλιές γεναριάτικα κ' ἔροξε χιόνι καὶ τίς ξέρανε Γαρ-
γαλ. Γενα'ριάτικα δὲ δαξιδεῦει κἀνας μὲ τό παπόρι Κίτ.
Μάν. Μωρὴ, μὰ ἔναριάτικα θὰ σηκωθῇς μέσ'ς τῇ γαρδιᾷ
τοῦ χειμῶνα νὰ πᾶς ἔς τὴν Ἀθήνα; Ἀπύρανθ. Γιναριάτ'κα
δὲ βααίνου Αἰτωλ.— Καὶ νὰ πού τῇ δεύτερῃ χρονιά, γενα-
ριάτικα, στολίστηκε μὲ τ' ἄνθια τῆς ἡ μυγδαλίτσα Σ.Δάφνης,
ἐνθ' ἄν.

γεναριάτικος ἐπίθ. σύνθ. γενα'ριάτικος Πελοπν. (Κίτ.
Μάν.) γιναριάτ'κους Ἡπ. (Πλατανοῦς.) Θεσσ. (Τρίκ.) Σάμ.
Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἔναριάτικος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γινα-
ριάτ'κους Σκυρ.

Ἐκ τοῦ ὄν. Γενάρης καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιάτικος ἢ
ἐκ τοῦ οὐς. γεναριάτης καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ικός.

Ὁ τοῦ Ἰανουαρίου, ὁ κατὰ Ἰανουάριον λαμβάνων ὑπαρ-
ξιν σύνθ.: Τὸ πρὶο λαμπρὸ φεγγάρι εἶναι τὸ γεναριάτικο
Ἀθῆν. Τὸ γεναριάτικο φεγάρι εἶναι σὰ μέρα Κρήτ. Γενα-
ριάτικος ἥλιος (πολὺ λαμπρὸς) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Γενα-
ριάτικη νύχτα (πολὺ σκοτεινὴ) Πελοπν. (Γεωργίτσ.) Κρὺο
γεναριάτικο (δριμύ ψυχὸς) Πελοπν. (Κορινθ.) Ἐναριάτικο
φεγάρι πὲς πῶς εἶναι. Λένε πῶς φέγει σὰ μέρα Νάξ. (Ἀπύ-
ρανθ.) Ἐναριάτικο γρὺο ᾖναι σήμερα αὐτόθ. Ἐναριάτικος
καιρὸς αὐτόθ. Γιναριάτ'κον λιμόν' (πλήρης χυμοῦ κατὰ
τὸν Ἰανουάριον) Σκυρ. Γιναριάτ'κον ἀρνί, γι αὐτὸ εἶρι καλὸ
Στερελλ. (Αἰτωλ.) Πρώιμα κατσίκια, γιναριάτ'κα Θεσσ.
(Τρίκερ.) Κουνουπίδι γεναριάτικο Σῦρ. Γεναριάτικες βρο-
χές - σπορές Λεξ. Δημητρ. || Φρ. Γιναριάτ'κα καλοκαιρά-
κια (αἱ Ἀλκυονίδες ἡμέραι) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Εἶναι σὰ
γεναριάτικο λεμόνι (εἶναι ὑγιής, εὐρωστος) Ἴων. (Κρήν.) ||
Γνωμ. Γεναριάτικο φεγάρι παρ' ὀλίγο σὰν ἡμέρα (διότι εἶ-
ναι πολὺ λαμπρὸν) Πελοπν. (Ἀναβρ.) Γεναριάτικο φεγγάρι
κλάδευε καὶ μέρα μὴν ξετάξης (κατὰ τὸν Ἰανουάριον,
ὅτε εἶναι πρὸς πανσέληνον, ἐπιτρέπεται τὸ κλάδευμα)
Ἀττικ. Γεναριάτικα πουλλιά, ἀγουστιάτικα ἀβγά (τὰ
κατὰ τὸν Ἰανουάριον ἐκκολαπτόμενα ὀρνίθια τὸν προσεχῆ
Αὔγουστον γεννοῦν) Πελοπν. (Δυρράχ.) Γεναριάτικα που-
γιά, ἀγουστιάτικα ἀβγά (συνών. τῷ προηγουμένῳ) Σίφν.
Γεναριάτικο πουλλί, καλοκαιρινὸ ἀβγὸ (συνών. τῷ προηγου-
μένῳ) Πελοπν. (Γαργαλ.) || Ποιήμ.

Ἐδῶ μιὰν ἄνοιξη καὶ τὸ χειμῶνα
μᾶς φέρν' ἢ γεναριάτικη λιακάδα
Μ. Τσιριμῶκ., Ἐκ. βιβλ., 20.

Καὶ τῆς γεναριάτικης | τῆς μυγδαλιᾶς ἢ χάρη
καὶ τ' ὄνειροσκέπασμα | πού ρίχνει τὸ φεγγάρι

